

Voor Paco, zonder wie ik niet (zo mooi) in Orlenbach zou wonen.

Dank aan alle geïnterviewden in dit boek en aan de inwoners van Orlenbach, vooral Adèle, Susi, Heinz, Jolien en Jan Jelle, die het wonen in de Eifel en in Orlenbach zo prettig maken.

En dank aan de meelezers: Koos Dubbelman, Jolien Fokma, Paco Obers, Dick van Schaik en Pepijn Spoor.

Uitgever

Stichting Eindelijk, Amsterdam

Tekst

© Anja Krabben

Eindredactie

Barbara Mastwijk

Vormgeving

Bert Bras

Papieradvies

De Monsterkamer

Druk

Altijd Drukwerk

Eerste druk

ISBN 978 90 808 3030 1

Amsterdam / Orlenbach 2018

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Meer lezen van Anja Krabben? Kijk op:

www.anjakrabben.nl

www.stichtingeindelijk.nl

www.thematijdschriften.nl

Een huis in de Eifel

Anja Krabben

Leve de Eifel

Oudjaar 2017. We hebben gasten uit Nederland. Overdag maken we met zijn vieren een uitstapje naar Arensberg, een vulkaan die voor het laatst 24 miljoen jaar geleden actief was. We bereiken het binnenste van de vulkaankrater via een mijntunnel. Hier werd vroeger basalt afgegraven. Het miezert en er staat een harde wind. Onder in de krater is met stenen en steentjes een doolhof uitgelegd. Van bovenaf is het patroon duidelijk zichtbaar. Op sommige plekken liggen meer stenen dan op andere plekken.

We lopen naar beneden. Als we halverwege zijn roept een vrouw in het Nederlands, met Duits accent, dat als we een steen meenemen van boven naar beneden, keurig bij het begin van het doolhof naar binnen gaan en de hele route volgen tot aan het centrum, onderweg onze steen neerleggen op een plek die ons aanspreekt en het doolhof verder uitlopen, het nieuwe jaar (2018) niet stuk kan. Dan is geluk ons deel. "Leve de Eifel," roept ze terwijl ze haar armen in juichhouding omhoog gooit. We doen wat ze zegt.

's Avonds eten we reebout. Het is voor het eerst dat we zelf ree bereiden. Wat het extra bijzonder maakt, is dat het dier heeft rondgelopen in de omgeving van ons huis. Hij is afgeschoten door de jager van Orlenbach.

Het vlees smaakt fantastisch, is enigszins rosé en supermals. In combinatie met gebakken aardappels, geroerbakte spruitjes in spekvet, stoofpeertjes en cranberrysaus, is het een waar feestmaal. Voor we beginnen, danken we de ree voor zijn/haar goede gave.

Even na twaalfen lopen we achter ons huis naar boven, waar we een uitzicht hebben alle kanten op, zodat we het spaarzame vuurwerk in Orlenbach, Matzerath, Lünebach en in enkele verder weg gelegen dorpen kunnen bewonderen. Zodra we het hoogste punt bereiken beukt de zware wind op ons in. We staan met volle champagneglazen in de hand om ons heen te kijken. Het is donker. Bij een boerderij in Matzerath 200 meter verderop gaan meerdere vuurpijlen de lucht in. Spectaculair is het allemaal niet. Ik draai mij om, kijk weg van Orlenbach richting windmolen en zie geen weids vergezicht maar een enorme hond recht op mij afkomen. Rennend, in volle vaart. Hij is hooguit enkele meters van mij vandaan. Dat beest is zeker zo

groot als ik en duidelijk gek geworden, klaar om mij te bespringen. Ik gil, want kan niet anders denken dan dat ik verscheurd ga worden. Het volgende moment – het gaat ontzettend snel – voel ik een enorme klap en bam, ik stort achterover op mijn rug op de grond. Weer schreeuw ik, want ik denk aan die enorme scherpe tanden, waar ik geen enkel verweer tegen heb. Maar ik voel niets en ik zie ook geen hond meer. De drie mannen staan geschokt en half in ongeloof om mij heen, vragen bezorgd of het gaat, of ik overeind kan komen en willen mij daarbij helpen, maar ik kan alleen maar verdwaasd blijven zitten. Wat is er in godsnaam gebeurd? Dan hoor ik een van hen ‘ree’ zeggen en ‘geschrokken van vuurwerk’.

Een ree? Heb ik een frontale botsing met een ree gehad? Dat idee is zo bizar, dat het even duurt voordat het tot mij doordringt. Maar als ik het silhouet van het dier dat recht af mij afstormde weer voor de geest haal – een beeld dat die nacht nog vaker op mijn netvlies zou komen –, ja inderdaad, dat was het slanke postuur van een ree. En ik stond in zijn weg.

Het dier was in paniek van het vuurwerk over het hekje gesprongen van het weiland (hoorde ik later van een van de mannen die aanvankelijk ook dachten dat het een doorgedraaide hond was), ongetwijfeld om beschutting te zoeken in het bos achter ons, maar daar stonden wij. En ik stond toevallig precies in de lijn waarin hij rende. In volle vaart botste hij tegen mij op, gleed zelf uit – zo vertelden de anderen later –, kwam razendsnel weer overeind en rende weg, het bos in.

Mijn champagne was verdwenen, maar het glas was nog heel. Mijn bril was van mijn hoofd gevallen, maar ook die was nog heel. Mijn enige verwonding was een geschaafde elleboog, dik, blauw en opgezet. Verder niets. Nou ja, een dag later, voelt mijn hele lichaam alsof ik een robbertje heb gevochten op de judomat (denk ik, want ik heb dat nooit gedaan), maar er was niets gebroken of gekneusd. Wat een geluk dat mijn hoofd niet op het asfalt was gesmakt of dat het dier mij niet met zijn hoeven in het gezicht heeft geraakt. Maar vooral: wat een geluk dat het geen wild zwijn was!

Even dacht ik, wie weet was dit het broertje of zusje van de ree die we enkele uren daarvoor zo dankbaar hadden opgegeten. Wraak van de dierenwereld.

Maar nee, onzin, het beest was in paniek en kwam toevallig in volle galop mij op zijn weg tegen. Mijn jaar is nog nooit zo goed begonnen! Want het enige wat ik aan deze hardhandige ontmoeting heb overgehouden, is een goed verhaal. Als dat geen geluk betekent, dan weet ik het niet meer. Het steentje in de vulkaan heeft geholpen. Een goed jaar dus om (eindelijk) mijn boek over de Eifel uit te brengen. Leve de Eifel.

Inhoud

Vrijwillig naar de Eifel	10
---------------------------------------	----

Ons dorp en de omgeving

Orlenbach aan zee	16
Zo maar een (buur)dorp	22
De beer van Lünebach	28

Een lang vergeten gebied

Woest, onvruchtbaar en arm	34
Wat heeft de Eiffeltoren met de Eifel te maken?	39
Vrouw met camera	42
Sneeuw en schone lucht	47

Een huis in de Eifel

Een goede ligging is alles	54
Er was eens... een uitzicht	60
Veel verschillen met Nederland	64
Ein Fertighaus	68
Het ligt op jouw bank en vraagt: "Hoe laat eten we?"	71

Nederlanders in de Eifel

De Hollanders blijven!	78
Ondergewaardeerd grensgebied	82
Een walhalla voor motorrijders	88
'Was entsteht denn hier?'	92
Rotsekt und Weissherbst; wonen aan de Moezel of de Ahr	98
Nederlandse kippen en koeien	107
Zelfvoorzienend leven in een watermolen in Densborn	112

Zo hoort het hier

Een zwijgzame mensensoort	118
Niet kussen, wel omhelzen	123
Inhaken en meedoen	124
Een in beton gegoten gebed	130

Tuin en landschap

Zware klei, stenen en veel nattigheid... en toch is tuinieren een feest in de Eifel	136
Net even anders dan in Nederland	141
Het Duitse woud: romantisch, duister, ondoorgroendelijk en... o zo Duits	145
Wolven, wilde katten, wasberen, lynxen... ..	155
Windmolens en rode wouwen	163
Wonen op de rand van de vulkaan	168

Typisch Eifel

Zondagsrust, goed brood en eetzithoecken	176
Hitler op de Trödelmarkt	184
Raadselachtige levens	187
Tatort Eifel	190
Tief in Scheid	196

Domweg gelukkig in Orlenbach	204
---	-----

Om verder te lezen	206
---------------------------------	-----

Fotoverantwoording	208
---------------------------------	-----

Voorwoord

Vrijwillig naar de Eifel

Tussen Aken en Keulen in het noorden, Trier in het zuiden, België in het westen en Koblenz in het oosten, ligt het gebied dat de Eifel wordt genoemd. En soms de Duitse Ardennen, want de Ardennen en de Eifel maken deel uit van hetzelfde middelhoog plateau. De Eifel ligt in twee Duitse deelstaten: Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts.

Het imago van de Eifel is lang slecht geweest, het zou koud, nat, ruig en/of tuttig en oubollig zijn. In 1815, toen de grenzen van Europa drastisch werden gewijzigd, nadat Napoleon voorgoed was verslagen bij Waterloo, ging het Rijnland (waaronder de Eifel), deel uitmaken van het koninkrijk Pruisen. De Eifel werd toen gezien als het armenhuis van het Rijnland, economisch totaal oninteressant, en stond bekend om het ruwe klimaat, waardoor de streek al snel de bijnaam 'Pruisisch Siberië' kreeg. Zelfs de Eifelers schaamden zich tegenover reizigers voor hun eigen streek, zoals de dichter Karl Simrock in 1840 schreef: 'Van welke kant je de regio ook binnenkomt, nergens willen de mensen in de Eifel wonen, overal begint de Eifel pas drie uur reizen verderop.' (Reizen ging toen nog per koets) Volgens Eifel-komiek Hubert vom Venn speelde die schaamte over de herkomst nog tot ver in de 20^e eeuw. "Eifelers die elders in Duitsland met vakantie waren antwoordden vaag, als gevraagd werd waar ze vandaan kwamen: 'Bij Aken in de buurt', of: 'Vlakbij Trier'. Niemand zei, ik kom uit de Eifel." (*Aachener Zeitung*, 16 mei 2010.) Ook een mooie: 'De Eifel was het oosten van het keizerrijk, lang voordat de DDR er was.' (Bron: nachrichtenspiegel.de, een kritische site van Werner Menne en de 'Eifel filosoof' Reiner Dammann.)

In de 20^e eeuw had de Eifel vooral een tuttig imago. Voor veel Nederlanders verbonden aan uitstapjes met je ouders naar Monschau, het 'schilderachtige' Eifeldorpje met vakwerkhuisen – zo typisch Duits –, dat heel dicht bij Nederland ligt, maar zo anders is waardoor het je als kind een spannend gevoel van buitenland gaf. Maar wat je zodra je zelfstandig op vakantie kon, nooit meer als reisdoel zou uitkiezen. Dat idee is lang blijven hangen. Als ik google op 'Eifel en toerisme'

kom ik al snel een reisblog tegen met de tekst: 'Ik had nooit gedacht dat we nog eens vrijwillig naar de Eifel zouden gaan.' (Maar ja, ze kon de goedkope aanbieding, 3 nachten voor 99 euro, niet laten lopen.) Ik had het haar na kunnen zeggen. De Ardennen heeft een zekere 'Franse charme', de Eifel blijft voor velen een truttig en oubollig imago houden. Tegenwoordig zijn het nog steeds vooral gezinnen met kinderen die naar een Center- of ander vakantiepark gaan. En oudere echtparen met weinig avontuurlijke neigingen, die het graag dicht bij huis houden en elk jaar weer terugkomen.

Toch zochten P. en ik een huis in de Eifel, toen we bij gebrek aan een pensioen (want allebei zelfstandige) besloten te gaan 'investeren in stenen' zoals onze boekhouder adviseerde. Waarom? Het antwoord is simpel. We wilden een huis dat snel bereikbaar is, maar op een plek die geheel anders is dan het platte Nederlandse landschap. Onze eerste keus was de Belgische Ardennen, omdat we die al kenden, maar de te koop staande huizen daar zijn schaarser en waren te duur voor ons. Als de Belgische Ardennen afvallen, dan kom je al snel in de 'Duitse Ardennen' terecht. De huizen zijn daar aanmerkelijk goedkoper en het landschap is hetzelfde. En daar wonen we nu heel regelmatig, zo om het weekend, sinds januari 2008. Naar volle tevredenheid.

De eerder genoemde reisblogger schrijft 'blij verrast' te zijn over de Eifel, want zo ontdekte ze: 'dat truttige en oubollige is verleden tijd.' Nou... niet helemaal, zo is mijn bevinding. Het oubollige is nog volop aanwezig. En daarmee bedoel ik zowel de jaren zeventig-interieurs, waar veel Eifelers nog volop in leven, als de moderne, maar smaakloze, goedkoop aandoende inrichtingen van cafés, restaurants en winkels, met die meestal kinderlijke versieringen rond vaste momenten in het jaar: heksen en pompoenen in de herfst, sneeuwmannetjes in de winter, paashazen in de lente. Er zijn momenten dat je in een Eifeler restaurant zit, rustig wachtend op je eenvoudige Duitse maaltijd, en met ongeloof om je heen kijkt naar het verkeerd soort meubels, gordijnen, tafelkleden en plastic bloemen, alsof de hele inrichting bij het equivalent van onze Leenbakker en Blokker bij elkaar is gewinkeld.

Maar wie door de tuttige gordijntjes heen kijkt en langs de soms sfeerloze, moderne architectuur, ziet een prachtig landschap, met veel vergezichten en een leegte en rust die in Nederland nauwelijks nog te vinden is. Wandelen zonder iemand tegen te komen, dat is in de Eifel heel ge-

woon (behalve in het toeristische Monschau dan). En dat uitzicht is overal: *Und in jedem Ort schaut von allen Ecken und Enden die Landschaft hinein*. Ook zijn er meer dan genoeg mooie oude dorpjes, kerkes, kastelen en kloosters.

En er is meer. Zo wordt in de Eifel een prima rode wijn geproduceerd in een van de leukste wijngebieden ter wereld. (Nee, niet de Moezel.) Er kan geskied en gelanglauft worden. (Okay, niet elk jaar, en wie weet voor hoe lang nog.) Er is vulkanische activiteit (daarom heet een deel van de Eifel Vulkaaneifel), er zijn vulkaanmeren én een nog levende (super)vulkaan, die volgens sommigen op uitbarsten staat. En wat ook bijzonder prettig is, is het beperkte toerisme. Want ook al schijnt de Eifel het economisch gezien tegenwoordig voor een groot deel van het toerisme te moeten hebben, zelfs de echte toeristische trekpleisters, zoals dierentuinen en musea zijn ook in de zomer zelden druk is onze ervaring, eerder uitgestorven.

De huizen en boerderijen zijn prettig laag geprijsd. En er staat veel te koop als gevolg van de vergrijzing en wegtrekkende jeugd en omdat ook hier boeren noodgedwongen hun boerenbedrijf vaarwel moeten zeggen. Een hele boerderij (huis, stal en schuren) plus een paar hectare grond is te koop voor nog geen ton. Daar moet dan uiteraard nog wel het een ander aan gebeuren c.q. in geïnvesteerd worden. Duitsland staat de laatste jaren samen met Frankrijk bovenaan de populairste vakantielanden van Nederlanders, maar als het om een (vakantie)huis gaat, lijkt Frankrijk voor velen nog steeds het beloofde land. Dat gold ook voor Inge Happé en Roelf van der Laan, voorheen boekverkopers in Bloemendaal, nu eigenaar van een Eifelboerderij (die ze ook verhuren). Op hun site vertellen ze: 'De droom van een eigen huis in Frankrijk sluimerde lange tijd bij ons, maar toen de mogelijkheid zich voordeed, maakten we toch de overstap naar de Eifel. Het is veel dichterbij, waardoor een weekend weg wel heel gemakkelijk wordt, en qua landschap doet het niet onder voor Noord-Frankrijk. De vriendelijke dorpjes en Ardense sfeer deden de rest en toen we deze boerderij zagen, waren we definitief om. Historie en natuur ineen, het was precies wat we zochten.'

In dit boek vertellen Nederlanders over hun keuze voor de Eifel en over hun Eifeler huis of boerderij. Wat ze aantreffen, hoe ze het hebben opgeknapt. Hoe het contact met de burens is. Daarnaast bevat het verhalen over wat er te zien en te beleven is in de

Eifel. Van de *Trödelmarkten* en hun unieke uitstallingen tot de beer in Pronsfeld. Het vertelt ook over de Eifelers en hun eigenaardigheden.

Dit boek is geen reisgids, ook al zal het de lezer ongetwijfeld op ideeën brengen om er op uit te gaan naar bijzondere plekken in de Eifel, zoals een muizenvalmuseum of een verbouwde eliteschool uit het Derde Rijk. Het is ook niet het zoveelste dagboek van een 'hippe' Randstede-ling die de natuur ontdekt en haar ervaringen met huis, burens en verdere omgeving móet delen met de wereld. Ook al staan die ervaringen er wel in. Het is ook geen praktische handleiding over het kopen van een huis in de Eifel: hoe je het beste te werk kunt gaan en waar je mogelijk tegenaan loopt, ook al worden sommige van die tips wel gegeven. Het is van alle drie een beetje, maar bovenal is het bedoeld als een 'lekkermakertje', een *Augenöffner* (eyeopener), een stimulans om verder te kijken dan naar dat zogenaamde pittoreske huis in dat zogenaamde idyllische Frankrijk (of Italië, Spanje, Portugal).

Op zoek naar een leuk, betaalbaar tweede huis in het buitenland? Vergeet Frankrijk. Frankrijk is pittoresker? Misschien, je kunt het ook rommelig noemen. Er is meer zon? Dan moet je toch echt een flink eind rijden. Het eten is er beter? Hoe vaak ga je buiten de deur eten als je een huis met tuin en uitzicht hebt? Bovendien, hoeveel Nederlanders spreken goed Frans? Met Duits komen de meeste van ons een heel eind verder.

Natuurlijk, het kan goedkoper. Enorme landhuizen en boerderijen in Polen en andere voormalige Oostbloklanden staan te koop voor een habbekrats. Maar ja, de lange reis er naar toe... om over de taal nog maar niet te spreken. Een weekend in de Eifel betekent ná de spits in Nederland vertrekken en ruim voor 12 uur 's nachts aankomen. Waar kun je vanuit Nederland na slechts enkele uren rijden geheel ergens anders zijn?

Nee, de Eifel is zo gek nog niet.

Ons dorp en de omgeving

Orlenbach aan zee

“Ohne Kirche und Bach ist es kein Dorf.”

Wij zijn Orlenbachers. Weliswaar import en we wonen er slechts drie dagen per twee weken en soms een iets langere periode, en worden officieel dus niet meegeteld als inwoners, maar toch voelen wij ons Orlenbachers. Wij doen, als we er zijn, kort na carnaval mee aan het *Burgfeuer* om de winter te verdrijven en eten na afloop de door de Orlenbachse dames gebakken *Kuchen* die dan in overvloed op tafel staan. Ook zijn wij er vaak bij als begin december de kerststal in de dorpskapel wordt ingewijd en drinken dan *Bier oder Glühwein*. Wij hebben zelfs één keer meegeholpen bij het omzagen van de 1 mei-boom in het bos om deze versierd weer overeind te zetten in het dorp. En ook zitten we meestal aan bij het diner tijdens het jaarlijkse *Dorffest* in augustus.

Melkkoeien

“Ohne Kirche und Bach ist es kein Dorf,” luidt een van de wijsheden van onze buurvrouw Adèle. Orlenbach heeft een beekje en een kerkje (kapel eigenlijk) en is dus een dorp. Dorpje, want telt slechts 16 huizen en 48 inwoners.

Het ligt aan de zuidelijke rand van de zogenaamde Prümer kalkvallei (*Prümer Kalkmulde*), 7 km ten zuidwesten van Prüm. De dorpskern ligt op 469 meter hoogte, ons huis ligt net onder de 500 meter. Vanuit Amsterdam was het aanvankelijk drie uur en circa tien minuten rijden, inclusief één korte pauze. De rit werd steeds korter, of beter gezegd, sneller, naarmate de A2 steeds meer ‘af’ was. Eind 2016 was de tunnel onder Maastricht gereed en nu vestigen we steeds vaker records van onder de drie uur. Dat was één van de redenen om een huis in de Eifel te zoeken: de korte autorit.

Orlenbach heeft geen winkels en geen café, maar dus wél een kapel, waar elke tweede donderdag van de maand een mis wordt gehouden door een ‘rondtrekkende’ pastoor, die elke dag in een ander dorp de mis leest.

Orlenbach was tot ver in de 20e eeuw een echt boerendorp – de eerste boerderij verscheen hier in de 15e eeuw – en telde op een gegeven moment zes boerderijen. Vijf daarvan worden nu bewoond door hobby-

boeren of zijn inmiddels verbouwd tot woningen. De laatste nog actieve boerderij is die van onze boerin-buurvrouw Adèle. Ze heeft ruim dertig melkkoeien, die ze alleen en soms met hulp van haar zoon, die naast haar woont en in de bosbouw werkt, of een van de dochters die thuis vakantie vieren, of een ingehuurd hulp, melkt en verzorgt. De melk brengt weinig op, maar ze houdt de koeien en het bedrijf draaiende, want, zoals ze zelf zegt: “Was muss ich anders?” Haar man, Matthias, geboren in Orlenbach – de boerderij was voor hem van zijn vader en daarvoor van zijn grootvader – is in 2010 veel te jong aan maagkanker overleden. Wij hebben hem slechts anderhalf jaar meegeemaakt, lang genoeg om hem nog vaak te missen. Matthias was vrolijk, een en al optimisme (was ook absoluut niet van plan dood te gaan), had humor en was hulpvaardig. “Dass ist kein Thema,” was zijn stopzin en antwoord op elk verzoek.

De koeien, mét horens, staan alleen in de zomer buiten, vanaf eind april tot half oktober ongeveer, en alleen overdag. Ze gaan ’s ochtends na het melken de stal uit, en er aan het eind van de middag of begin van de avond weer in om een tweede keer gemolken te worden en er te overnachten. De twee weilanden waarin de koeien mogen grazen, liggen voor en achter ons huis. Het verlaten van de stal en het ’s avonds weer thuis keren van de koeien is een welkome gebeurtenis, waar ik regelmatig eens goed voor ga zitten.

De hele winter lang staan ze op één en dezelfde vaste plek in de stal. Het doet ouderwets aan. Hebben koeien besef van tijd? Ik hoop van niet.

Nederlands leren

Tot voor kort was 25% van de huizen in Orlenbach in het bezit van Nederlanders (4 van de 16 dus). Dorpelingen graptten al dat ze beter Nederlands konden gaan leren. Inmiddels zijn twee oudere Nederlandse echtparen weer teruggekeerd naar het vaderland.

Bij de overige circa veertig Duitse inwoners is er sprake van diverse familieverbanden, sommige families wonen er al meerdere generaties. Aan de andere kant van ons woont de zus van Matthias (de overleden boer) met haar man, die enkele dorpjes verderop geboren is.

Hoe klein het inwonertal ook is en hoe sterk de dorpelingen vroeger ongetwijfeld op elkaar aangewezen waren – of juist daarom – er is ook sprake van in ieder geval één echte vete en enkele kleine ruzietjes die maar niet over willen gaan. Maar daarmee hebben wij als ‘import-

Orlenbachers', die niet permanent in het dorp wonen, gelukkig niets te maken. En anders verstaan we ze gewoon niet als ze roddelen. Als er *Eifeler Platt* wordt gesproken, is dat overigens ook echt zo.

Niet alle bewoners komen op elke feestelijke bijeenkomst (vanwege de vete?) en sommige dorpsgenoten hebben we nog nooit ontmoet. Zoals de man die in een oude, mooi gerestaureerde boerderij woont en veel van jagen houdt. En niet alleen in de Eifel, waar een opgezette tijger in zijn woonkamer van 'zou' getuigen. Zou, want ik heb het niet gezien, maar alleen van horen zeggen. Op alle bedden in zijn huis liggen warme dekens gemaakt van vossenbontjes, zo gaat een ander verhaal. Hij lijkt bij sommigen niet zo geliefd, omdat hij te veel zou genieten van zijn jachtactiviteiten. "Hij schiet vossen alleen maar af voor de lol, niet omdat er te veel zouden zijn," heb ik eens horen zeggen. "En liefst in de winter als ze een lekkere dikke vacht hebben." Want dat leidt tot warmere dekens. Enkele winters terug, toen er geklaagd werd over een lage vossenstand, wat tot een muizenplaag kan leiden, hingen er drie afgeschoten vossen voor zijn huis. Prachtige beesten, met een mooie, dikke, roodbruine vacht, die door de besneeuwde velden hadden moeten lopen op zoek naar muizen. Een zinloze dood.

Niet te veel klussen

Ons huis is gebouwd in 1968. Het is een voor Hollandse begrippen stevig huis, weliswaar niet met zulke gigantisch dikke muren zoals hier gewoon is in de Eifeler boerderijen (muren van wel 50-55 cm dik of nog dikker), maar toch al snel 38 cm. Tijdens onze zoektocht in de Eifel naar een woning kregen we vooral boerderijen te zien. Verwaarloosde boerderijen, die vaak al jaren leeg stonden, met stallen die op instorten stonden en een woning waarin de inboedel – bijna altijd daterend uit de jaren zeventig – grotendeels nog aanwezig was. Vaak met een paar hectare land, leuk, maar ook bewerkelijk. De boerderijen (woning, stal en andere ruimtes) moeten meestal flink worden verbouwd om het weer bewoonbaar te maken en op het uitgestrekte land blijft het gras niet vanzelf laag. Nee, wij wilden een woning die er leuk uitziet, waar je direct in kan trekken, met een niet te kleine tuin, in een mooie, rustige omgeving. Dat is gelukt. Het iets meer dan 100 vierkante meter grote huis, dat zich over drie verdiepingen uitstrekt, met daar omheen een tuin van ruim duizend vierkante meter, is ideaal voor twee mensen die er meestal een lang weekend zijn, van klussen houden, maar na het klussen 'een beetje gezellig' en comfortabel op de bank willen zitten.

Weinig veranderd

Orlenbach is een mooi dorpje – het aanzicht is de laatste decennia niet wezenlijk veranderd – hoewel er ook enkele minder fraaie, typisch Duitse huizen staan. Ook al mag je in alle vrijheid je huis bouwen, dat wil niet zeggen dat er dan altijd iets bijzonders uitkomt.

In Schlossheck, het andere dorp binnen de gemeente Orlenbach, staan uitsluitend dergelijke simpele rechttoe rechtaan huizen. Ze zijn wel flink uit de kluiten gewassen, want huizen zijn hier over het algemeen groter dan in Nederland. Schlossheck telt bijna 200 inwoners en is aanzienlijk jonger dan Orlenbach. De boerderijen stonden in Orlenbach, de knechten woonden in huisjes enkele kilometers verderop. Inmiddels zijn die huisjes huizen geworden en uitgegroeid tot Schlossheck.

De route vanuit de dorpskern van Orlenbach naar Schlossheck, dat drie km verder ligt, leidt via een smalle weg door bos en weiland. Schlossheck heeft geen kern, geen winkels, geen kerk, geen café, het is een grote verzameling van (vooral) saaie huizen. Het is iedere keer weer een genot om als we de A60 hebben verlaten en even daarna de rand van Schlossheck hebben gepasseerd, het bos in te duiken richting Orlenbach. Waar we, zeker als het avond is, meestal aan de bosrand enkele reeën zien staan.

De A60

Orlenbach is rustig, het ligt aan de K 120 en K 121, wegen waar weinig verkeer is. Op zondag kun je de kerkklokken horen luiden in Pronsfeld of Lünebach, afhankelijk van hoe de wind staat. Meestal is dat westenwind.

Ongetwijfeld woei de westenwind ook toen we het huis voor de eerste keer bezochten. We zagen de snelweg, de A60, in de verte in het oosten liggen, maar we hoorden hem niet. Die hoorden we wel bij de eerste oostenwind die het dorp binnen waaide. Maar toen waren we al de gelukkige bezitters van het pand. Was dat een tegenvaller? Eerlijk gezegd een beetje. Maar om als Cruijff te spreken, elk nadeel 'heb' zijn voordeel. Bij westenwind valt de doodse stilte extra op waardoor je er bewuster van wordt en er des te meer van geniet. Of we doen gewoon wat Jan Wolkers deed in zijn volkstuintje langs de A10 in Amsterdam: zich voorstellen dat het geraas van de auto's afkomstig was van brekende golven in de branding en zijn tuintje aan zee lag. Orlenbach aan zee, waarom niet. Met regen valt het geluid het meeste op, dan hoor je de vrachtwagens op het natte asfalt, maar met regen zitten we meestal

niet buiten.

De verbouwde boerderij van de Haarlemmers Inge Happé en Roelf van der Laan staat in Feuerscheid, vanuit Orlenbach een kwartiertje rijden, via de A60 richting Trier. Feuerscheid ligt aan de andere kant van de A60 en ook vlakbij de snelweg. Zij horen de snelweg bij westenwind, zoals ik constateerde tijdens een bezoek aan hun boerderij. “De westenwind waait vaker in de Eifel,” stelde Inge mij gerust. Nog wel. Maar hoe lang nog? Door de klimaatverandering zal de wind steeds vaker uit het oosten komen, las ik ergens. Maar ja, dan is het voor ons sowieso niet meer leefbaar in Orlenbach, omdat familie en vrienden uit Amsterdam en omstreken de overstroomde stad hebben ontvlucht naar ons hoge, droge, veilige stulpje in de Eifel.

Internationaal ontsloten

Volgens de *Dorfchronik Orlenbach* (geschreven door twee dorpsbewoners ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van de opnieuw gebouwde dorpskapel die in de Tweede Wereldoorlog was verwoest) was de snelweg, voor deze werd aangelegd midden jaren tachtig, een belangrijk gesprekstema in Orlenbach. De eerste plannen ervoor verschenen in de jaren zestig. Hemelsbreed is de snelweg vanuit de dorpskern slechts 1 km verwijderd, vanaf ons huis 1,5 km. In de jaren zestig en zeventig leken velen ervan overtuigd dat de weg van belang zou zijn voor de economische ontwikkeling van de Eifel.

Daar is weinig van terechtgekomen. In de jaren tachtig waren er meer tegengeluiden te horen: de weg was een bedreiging voor de natuur en een verstoring van het landschap. Tevergeefs, hij kwam er. Fijn, omdat je nu een stuk sneller in (bijvoorbeeld) Trier bent, en jammer omdat het soms geluidsoverlast geeft. Komisch klinkt nu het argument van voorstanders destijds, dat de geïsoleerde ligging van Orlenbach, ook internationaal gezien (een dorp met nog geen vijftig inwoners!) eindelijk opgeheven zou worden door de snelweg. Gelukkig is dat niet gebeurd. In Orlenbach kun je je nog steeds (prettig) geïsoleerd voelen, want het wordt ondanks de komst van de snelweg nog steeds nauwelijks bezocht en het is er meestal zo stil als het altijd geweest is. Behalve bij oostenwind dan.

